

עין משפט
גַר מִצוּחַ

ב א ב מו"י פיו"מ
ה'מדין
ה'לה ככ סמג
עשין
ר' עוש"ע
א"ח
ס'
מפט
ספ"ק
א
נר
אלפס
סוף
ערבי
פסחים
דף קא.
ובנר"ש
שס
סס
מ:**ן**:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאפשר למחר אבל בהא אימא מרדכי:
(ב) תוס' ד"ה דכתיב וכו' והש"ס שלנו לא סברה ליה הכי דהא:
(ג) בא"ד ובפ"ק דר"ה פרש"י דלי ביום טוב כ"ל ותיבת משום נמחק:
(ד) בא"ד ורבי עזריאל מלא בתוספתא בס"פ בתרא דסוכה דתנא:
(ה) בא"ד כיצד נפטרו מבע"י והסיקו וכו' בשמעתא דלחמי זמן וכו' דומיא דכורים שהיו לילה אחת ועוד תני:
(ו) בא"ד אינו רק דומיא דהני והיעו לילה אחת וכו' משנה כ"ל ותיבת יום נמחק:
(ז) בא"ד הנהו מלי לאקשויי וליטעמין ליה אלא דלא חש לאקשויי כלל ויש להקשות:
(ח) בא"ד כהניא דכורים דתני לניה וכו' הלא דתימר כשאין טעונין לניה משמע לניה דומיא דכורים שהם יום אחד ועוד תני כספרי צפרשת ראה והלכת לאהליך מלמד שטעונין לניה רגלים אין לי אלא אלו מניין לרבות עופות ומנחות ציין לבונה ועצים תלמוד לומר ופנית צבורק כל פניות שאתה פונה לא יהיו אלא מן הצקר ואליך רבי יהודה אומר יכול יהא פסח קטן כו' ומשמע מיהא דלינת רגלים אינו רק דומיא דהני והיינו ^(א) יום וילנה וכו' מקשה פ' לולב וערבה (פסכה מז):
זמן כל ז' ימים מי איכא הוה מלי לאקשויי וליטעמין לניה ^(א) דלא מקשי כלל ויש להקשות דזבחים פרק דם עשאן צקר אחד אלמא מדלענין נותר מחשב יום אחד משמע שטעון לניה כל ז' ותירך הר"י דלפי המסקנא משני התם טעמא אחרינא משום שכל יום יום נעשה גיעול לצבור והר"ר אלחנן תירץ דצ' ענייני לניה הם אחת משום יו"ט והשנית משום קרבן שטעון לניה והתם אף בחוש"מ והכי משמע כהניא דכורים ^(א) לניה וקרבן משמע שטעונין לניה משום ^(א) יו"ט וכן מצינו בירושלמי גבי ההיא משנה דכורים הדא איתמר כשאין עמאן קרבן אבל יש עמאן קרבן בלא כך טעונין לניה מחמת הקרבן:
נַפְשׁוֹמֵי מִינָה דחד **יומא** **טבוח**. וממנתי' לא אלימא ליה לאקשויי ^(א) ומודים כשחל להיות בשבת ואי אית ליה תשלומין כל שבעה ימתינו ^(א) לציבורא עד תרי בשבת וי"ל דהא לא רצו כל כך לאחר:
אֲמִירָה תורה מנה ימים וכו'. היה קשה להרצ רבינו משולם היכן אמרה תורה למנות ימים לקדש חדש והיה מגיה מנה שנים וקדש יוצל והכי איתא בתורת כהנים דמנא למימני שמיעין לקדש יוצלות וכן היה מגיה צפ"ק דר"ה (דף ה.) ובמנחות (דף סה:)
ושם בשמעתא דלדוקין שהיו אומרים עזרת לאחר השבת אף קשה לר"ם למחוק הספרים ולהגיה גירסא שאינה בשום מקום ומפרש דודאי ר"ח נמי דאורייתא הוא למימני ביה יומי וכדאמרין צפ"ק דמגילה (דף ה.) מנין שאין מחשבצין שעות לחדשים ת"ל עד חדש ימים ימים אחת מונה ואי אחת מונה שעות ואל תממה על הלשון שאע"פ שאין רק דרשה מצינו כי האי לישנא צפרק בתרא דמגילה (דף כט:)
אמרה תורה חדש והציא קרבן מתרומה חדשה אע"פ ^(א) כי אותה דרשה אינה פשוטה שהרי לדוקין חולקין בה לומר שהיחיד מתנדב ומציא תמיד הר"ר אלחנן וכן יש לגרוס כאן חדש למנויו שכן מצינו צפ"ק דר"ה (דף י.):
בגמרא ולגטיעה מה חדש למנויו אף שנה למנוייה:
אֶת עֲצַרְת לַמְנוּיִו. לענין קרבן קאמר דלי לענין יום טוב לא נריך קרא:
בַּמִּצּוּה לַמִּימָנִי יוֹמִי וּבַמִּצּוּה לַמִּימָנִי שְׁבוּעִי. ותרווייהו איתניהו יומי לקדש עזרת שבועי לתשלומין והקשה הר"ר אלחנן ליגמר מיוצל דלא מקדשין ליה לענין שמיעין רק לשנים וא"כ לא ^(א) ינמא כלל הכא מנין שבועי לקדש ותירך דלהכי אלטריך חג השבועות לומר שמקדשין בו ימים ושבועות דלי לא תימא הכי למה לי קרא **מדרשה** דחג השבועות **מדמרשה** דרבה בר שמואל ומנה ימים וקדש חדש לאפקוי מלכץ של לדוקין ועי"ל דלא גמרינן מיוצל דדנין ימים מימים עזרת מחדש ואל יוכיח יוצל דשנים ניניהו ומהכא שמעינן דמנא למימני יומי ושבועי כספירת העומר דקי"ל כצ"י:
אֲלֵא **לֹא** **אֶתְשַׁלּוּמִין**. דשרי לקזור ולעשות מלאכה ביום טוב ומסיים בה בירושלמי א"ר יוסי צרבי בון ובלבד שיכלס לעיסתו כהדא דתנינן לה ^(א) אמר איניש דליהו עלוואי אעין ובכורים ואומר הרי עלים למנוח וגחירין למערכה אסור בהספד ובתענית ומלעשות מלאכה בו ביום כלומר ואע"פ שהתורה התירה מלאכה לתשלומין לא מצי למיעבד רק לגורך אכילתו אם כלה עיסתו כמו שמיניו שאסור לאדם לעשות מלאכה ביום הקריבו את קרבנו והא דקאמר בסמוך ואי מדר"א הוה אמינא מה תשלומין בחג המזות אסור בעשיית מלאכה אף של עזרת ^(א) מדאורייתא ואע"ג דחול המועד אינו אלא מדרבנן בדבר שאינו אבוד משום שציעי דאורייתא נקטיה אבל מ"מ אף הש"ס שלנו לא פליג בהא דמדרבנן מיהא מיתסר יום טובו כדפרישית:
וּאֲצַטְרִיךְ דר"א ^(א) **וּאֲצַטְרִיךְ** דרבי **אושעיא**. הקשה הר"ר אלחנן מצרייתא דלעיל ליעבד זריכותא דתני רבה בר שמואל ועל ר"א בן יעקב וחג השבועות דאמר ר"א ורבי אושעיא למה לי דמשמע מיניה שיש לו תשלומין כל ז' וי"ל דההיא צרייתא אתיא לתסור דרשת הלדוקין במנחות (דף סה:)
ושם:

יז:

דכתיב **ופנית בבקר**. פרש"י בחוש"מ דלי ציו"ט אסור משום תחומין ולא יתכן דהתינח לר"ע ^(א) לרבנן מאי איכא למימר דליכא איסור תחומין דאורייתא וי"מ דיי"צ מילין אית להו שפיר לרבנן תחומין והכי איתא בירושלמי המחזור מכולן יי"צ מילין כנגד מחנה ישראל והש"ס שלנו לא

ס"ל (א) דהא צפ' כלל גדול (שבת סט.)

גבי שכן עיקר שבת דבעי ידיע ליה לשבת צמאי ידיע לה בתחומין ואליבא דר"ע ולא קאמר לדברי הכל וכן צפ' בתרא דביה (דף לו:)
גבי אין רוכבין מוקי טעמא בגמרא שמה ילך מחוץ לתחום ופריך ש"מ תחומין דאורייתא אלא גזירה שמה יתמוך זמורה אלמא דרבנן לא מודו כלל בתחומין ובצ"ק דר"ה (ד' ה.) פרש"י דלי ^(א) משום יו"ט פשיטא שיהי הוא יוס' שיתחייב להתראות פנים בעזרה ור' עזריאל מלא בתוספתא ^(א) דתניא בליל יו"ט האחרון חורין לנתינה כדכתיב ביום השמיני שלח את העם (מלכים א ח) יכול שאין טעונים לניה ת"ל ^(א) וביום עשרים ושלשה לחדש שלח את העם הא כיצד נפטרו ^(א) והשכימו והולכי למחרת יום שמיני שהוא כ"ג ועוד הציא הר"י ראה מההיא דלולב וערבה בשמעתין דאמר זמן בשמיני של חג שהכורים טעונין לניה משמע לניה דומיא דכורים שהם יום אחד ועוד תני כספרי צפרשת ראה והלכת לאהליך מלמד שטעונין לנית רגלים אין לי אלא אלו מניין לרבות עופות ומנחות ציין לבונה ועצים תלמוד לומר ופנית צבורק כל פניות שאתה פונה לא יהיו אלא מן הצקר ואליך רבי יהודה אומר יכול יהא פסח קטן כו' ומשמע מיהא דלינת רגלים אינו רק דומיא דהני והיינו ^(א) יום וילנה וכו' מקשה

ופנים צצקר. שהוא חול המועד דלילו ציו"ט תחומין אסור:
אין לה יום טובו כלל אם לא הקריבם ציו"ט עוד אין להן תשלומין:
אבל בהא. בעזרת שחל להיות בערב שבת אימא מודו לביה ויקרבו ציו"ט דהא מחר שבת היא ולא קרבי ומתוך שאתה מתייאש מהן אחת צא לפשוע שלא תקריבם עוד:
מנה ימים. שלשים יום:
וקדש חדש. למוספין:
מנה ימים. חמשים יום:
וקדש עזרת. צקרבנותיו:
מה חדש. קדושתו בלחד ממנויו:
אף עזרת. קדושתו בלחד ממנוייה:
האמר אביי. במס' מנחות מנא למימני יומי ומנא למימני שבועי:
דצי ר"א בן יעקב סנא. מהכא נפקא לן תשלומין לעזרת:
וקראסם בעזס היום הזה. וזבג השבועות כתיב וסמין ליה ובקראסם את קזיר ארנכס שאתה קורא מקרא קדש וקו"ר:
סוי אומר זה עזרת. דהני קראי בעזרת כתיבי:
אלא לפסולמין. לאחר יו"ט קאי וקורא אותן מקרא קדש לענין תשלומין ומותרין במלאכה:
לא

ימי הפסח ו**שמונת ימי החג** ויו"ט ^(א) הראשון של עזרת שוב אינו חוגג מאי לאו יו"ט של עזרת לא יום טבוח אי הכי ניפשוט מינה דחד יום טבוח אימא ימי טבוח ת"ש ^(א) דתני רבה בר שמואל אמרה תורה מנה ימים וקדש חדש מנה ימים וקדש עזרת מה חדש למנויו אף עזרת למנוייה מאי לאו גמר מחדש מה חדש יום אחד אף עזרת יום אחד אמר רבא ותסברא אטו עזרת יומי מנינן שבועי לא מנינן והאמר אביי ^(א) מצוה למימני יומי דכתיב ² תספרו חמשים יום ימצוה למימני שבועי דכתיב ³ שבעה שבועות תספר לך ועוד חג שבועות כתיב דבי ר"א בן יעקב תנא אמר קרא ⁴ וקראתם ⁵ ובקצרכם אויהו חג שאתה קורא וקוצר בו הוי אומר זה חג עזרת אימא ביו"ט קצירה ביום טוב מי שרי אלא לאו לתשלומין ואע"ג דאיתמר דר"א א"ר אושעיא אצטריך דר"א בן יעקב דאי מדר"א א"ר אושעיא הוה אמינא מה תשלומין של חג המצות אסור בעשיית מלאכה אף תשלומי עזרת נמי אסור בעשיית מלאכה קמישמע לן דר"א בן יעקב ואי מדר"א בן יעקב לא

פ' לולב וערבה (פסכה מז):
זמן כל ז' ימים מי איכא הוה מלי לאקשויי וליטעמין לניה ^(א) דלא מקשי כלל ויש להקשות דאמרין צבחים פרק דם החטאת (דף לו.)
דרבי טרפון אומר אם בשל בה מתחלת הרגל כו' מותר לבשל בה צסוק הרגל מ"ט דכתיב ופנית צצקר הכתוב עשאן צקר אחד אלמא מדלענין נותר מחשב יום אחד משמע שטעון לניה כל ז' ותירך הר"י דלפי המסקנא משני התם טעמא אחרינא משום שכל יום יום נעשה גיעול לצבור והר"ר אלחנן תירץ דצ' ענייני לניה הם אחת משום יו"ט והשנית משום קרבן שטעון לניה והתם אף בחוש"מ והכי משמע כהניא דכורים ^(א) לניה וקרבן משמע שטעונין לניה משום ^(א) יו"ט וכן מצינו בירושלמי גבי ההיא משנה דכורים הדא איתמר כשאין עמאן קרבן אבל יש עמאן קרבן בלא כך טעונין לניה מחמת הקרבן:
נַפְשׁוֹמֵי מִינָה דחד **יומא** **טבוח**. וממנתי' לא אלימא ליה לאקשויי ^(א) ומודים כשחל להיות בשבת ואי אית ליה תשלומין כל שבעה ימתינו ^(א) לציבורא עד תרי בשבת וי"ל דהא לא רצו כל כך לאחר:
אֲמִירָה תורה מנה ימים וכו'. היה קשה להרצ רבינו משולם היכן אמרה תורה למנות ימים לקדש חדש והיה מגיה מנה שנים וקדש יוצל והכי איתא בתורת כהנים דמנא למימני שמיעין לקדש יוצלות וכן היה מגיה צפ"ק דר"ה (דף ה.) ובמנחות (דף סה:)
ושם בשמעתא דלדוקין שהיו אומרים עזרת לאחר השבת אף קשה לר"ם למחוק הספרים ולהגיה גירסא שאינה בשום מקום ומפרש דודאי ר"ח נמי דאורייתא הוא למימני ביה יומי וכדאמרין צפ"ק דמגילה (דף ה.) מנין שאין מחשבצין שעות לחדשים ת"ל עד חדש ימים ימים אחת מונה ואי אחת מונה שעות ואל תממה על הלשון שאע"פ שאין רק דרשה מצינו כי האי לישנא צפרק בתרא דמגילה (דף כט:)
אמרה תורה חדש והציא קרבן מתרומה חדשה אע"פ ^(א) כי אותה דרשה אינה פשוטה שהרי לדוקין חולקין בה לומר שהיחיד מתנדב ומציא תמיד הר"ר אלחנן וכן יש לגרוס כאן חדש למנויו שכן מצינו צפ"ק דר"ה (דף י.):
בגמרא ולגטיעה מה חדש למנויו אף שנה למנוייה:
אֶת עֲצַרְת לַמְנוּיִו. לענין קרבן קאמר דלי לענין יום טוב לא נריך קרא:
בַּמִּצּוּה לַמִּימָנִי יוֹמִי וּבַמִּצּוּה לַמִּימָנִי שְׁבוּעִי. ותרווייהו איתניהו יומי לקדש עזרת שבועי לתשלומין והקשה הר"ר אלחנן ליגמר מיוצל דלא מקדשין ליה לענין שמיעין רק לשנים וא"כ לא ^(א) ינמא כלל הכא מנין שבועי לקדש ותירך דלהכי אלטריך חג השבועות לומר שמקדשין בו ימים ושבועות דלי לא תימא הכי למה לי קרא **מדרשה** דחג השבועות **מדמרשה** דרבה בר שמואל ומנה ימים וקדש חדש לאפקוי מלכץ של לדוקין ועי"ל דלא גמרינן מיוצל דדנין ימים מימים עזרת מחדש ואל יוכיח יוצל דשנים ניניהו ומהכא שמעינן דמנא למימני יומי ושבועי כספירת העומר דקי"ל כצ"י:
אֲלֵא **לֹא** **אֶתְשַׁלּוּמִין**. דשרי לקזור ולעשות מלאכה ביום טוב ומסיים בה בירושלמי א"ר יוסי צרבי בון ובלבד שיכלס לעיסתו כהדא דתנינן לה ^(א) אמר איניש דליהו עלוואי אעין ובכורים ואומר הרי עלים למנוח וגחירין למערכה אסור בהספד ובתענית ומלעשות מלאכה בו ביום כלומר ואע"פ שהתורה התירה מלאכה לתשלומין לא מצי למיעבד רק לגורך אכילתו אם כלה עיסתו כמו שמיניו שאסור לאדם לעשות מלאכה ביום הקריבו את קרבנו והא דקאמר בסמוך ואי מדר"א הוה אמינא מה תשלומין בחג המזות אסור בעשיית מלאכה אף של עזרת ^(א) מדאורייתא ואע"ג דחול המועד אינו אלא מדרבנן בדבר שאינו אבוד משום שציעי דאורייתא נקטיה אבל מ"מ אף הש"ס שלנו לא פליג בהא דמדרבנן מיהא מיתסר יום טובו כדפרישית:
וּאֲצַטְרִיךְ דר"א ^(א) **וּאֲצַטְרִיךְ** דרבי **אושעיא**. הקשה הר"ר אלחנן מצרייתא דלעיל ליעבד זריכותא דתני רבה בר שמואל ועל ר"א בן יעקב וחג השבועות דאמר ר"א ורבי אושעיא למה לי דמשמע מיניה שיש לו תשלומין כל ז' וי"ל דההיא צרייתא אתיא לתסור דרשת הלדוקין במנחות (דף סה:)
ושם:

אין דורשין פרק שני חגיגה

מסורת הש"ס

(א) ר"ה ה. מנחות סה:
ע"ש סו. (ב) ר"ה ה. ע"ש מנחות סו. (ג) א [נסוטה מ:]. (ד) דה"צ (ז) (ס) [קרבן יו"ט כ"ג].

תורה אור השלם

- ↑ ובשולת ואבולת במקום אשר יבחר יי אליהו בו ותינת בבקר ויהלכת לאהליך:
דברים טו ז
- ↑ עד מקצרת השבת השביעת תספרו חמשים יום ותקרבתם מנחה קדשה ליי:
ויקרא כג טז
- ↑ שבועה שבעת תספר לך מהחל חרמש בקמה תחל לקצר שבועה שבעות:
דברים טו ט
- ↑ וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש ייהי לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו חקת עולם בכל מושבותיכם לדתתיכם:
ויקרא כג כא
- ↑ ובקצרכת את קציר ארצכם לא תכלה פאת שורך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יי אליהיכם:
ויקרא כג כב

הגהות הגר"א
[א] גמ' מִינָה
הראשון
נמחק:

מוסף רש"י

מנה ימים. שנתאמר (במדרג יל) עד חדש ימים, וקדש חדש. בקרבנות (ר"ה ה.). מה חדש למנויו. קדושו אחד ממנויו ביום ראש חדש הוא מקריבן, וזמן הוקצע להם אחד מן הימים שהוא מנחה על ידם, אף עזרת למנוייה. הנהא קרבנותיה בלחד ממנוייה, והכי הוא מנחת על ידי שבועים, שנתאמר (ויקרא כג) שבע שבתות מתימות מהייתה (ר"ה ה.).